

THỰC TRẠNG THAM GIA PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC CỦA BAN ĐẠI DIỆN CHA MẸ HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC Ở HUYỆN CẦN GIỜ

CURRENT SITUATION OF PARTICIPATION IN EDUCATION DEVELOPMENT OF STUDENTS' PARENTS REPRESENTATIVE BOARD IN PRIMARY SCHOOLS IN CAN GIO DISTRICT

TRẦN THỊ HẢO(*) và HOÀNG ĐÌNH THÁI(**)

TÓM TẮT: Ban đại diện cha mẹ học sinh là một tổ chức xã hội - tình nguyện do cha mẹ học sinh thành lập nhằm hỗ trợ các trường học trong vấn đề chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục trẻ em và thanh thiếu niên. Nghiên cứu về ban đại diện cha mẹ học sinh các trường tiểu học ở Cần Giờ cho thấy, tổ chức này đã tham gia vận động học sinh đến trường, duy trì sĩ số, ủng hộ học sinh, đặc biệt là học sinh nghèo, khuyết tật hoặc là các học sinh tài năng và tham gia vào cải thiện môi trường giáo dục. Sự đóng góp của Ban đại diện cha mẹ học sinh là cần thiết và quan trọng giúp nhà trường phát triển tốt hơn.

Từ khóa: trường tiểu học của Cần Giờ; Ban đại diện cha mẹ học sinh; phát triển giáo dục.

ABSTRACT: The Board of Representative of student's parents is a social-volunteer organization established to assist schools in the care, nurturing and education of children and young people. BRSP of primary schools in Can Gio has participated in mobilizing students to go to school, supporting students and improving the school facilities. The contributions of BRSP in the development of education is important and nessecery.

Key words: primary school of Can Gio; Board of Representative of student's parents; development of education.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sự phát triển của một trường học nói riêng và của ngành giáo dục nói chung là kết quả tổng hoà từ quá trình đầu tư, thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của các nhà giáo dục, sự hợp tác của gia đình và sự trợ giúp của toàn xã hội. Được sinh ra với sứ mệnh là liên kết các gia đình, động viên các cá nhân, tổ chức trong xã hội hợp tác với nhà trường để ủng hộ, bảo trợ cho học sinh, Hội cha mẹ học sinh (Parents Teachers Association) - hiện nay được gọi là Ban đại diện cha mẹ học sinh (The Board of

representative of Parents' student) đã thực sự tham gia vào quá trình phát triển đó. Việc tham gia vào giáo dục hiện vẫn được Ban đại diện cha mẹ học sinh của từng trường tự kiểm tra, đánh giá mỗi năm và được trình bày qua các báo cáo tổng kết vào cuối năm học. Các báo cáo tổng kết của ban đại diện cha mẹ học sinh của nhiều trường đã ghi nhận sự đóng góp về tiền bạc, các trang thiết bị dạy học, các cơ sở vật chất khác như bếp ăn, vườn hoa, cây cảnh, nhà để xe hoặc sự tham gia vào một số hoạt động giáo dục học sinh. Các báo cáo tổng kết

(*) ThS. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh, tthao@iemh.edu.vn

(**) ThS. Trợ lý Tổng biên tập – Trường Đại học Văn Lang, Mã số: TCKH24-26-2020

đó cũng cố gắng cho thấy ban đại diện cha mẹ học sinh đã góp phần làm cho nhà trường phát triển hơn về một số mặt như thành tích của học sinh, cơ sở vật chất, động lực, thành tích giảng dạy của giáo viên, hiệu quả quản lý của lãnh đạo trường. Để hiểu rõ về cách thức tham gia, hiệu suất đóng góp của Ban đại diện cha mẹ học sinh cho sự phát triển nhà trường, giáo dục cũng như hiểu thêm về sự nhìn nhận đánh giá của xã hội, cha mẹ học sinh và cả các em học sinh về tổ chức này, đã tiến hành nghiên cứu một số trường hợp cụ thể trong đó có ban đại diện cha mẹ học sinh của các trường tiểu học ở huyện Cần Giờ Thành phố Hồ Chí Minh.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Sự mệnh, các giá trị và cấu trúc tổ chức của Hội cha mẹ học sinh của một số nước trên thế giới

Hội cha mẹ học sinh là một tổ chức xã hội được thành lập bởi cha mẹ học sinh và các đối tượng liên quan nhằm mục đích vì sự phát triển của các em trong độ tuổi từ mẫu giáo đến hết phổ thông trung học. Tên tiếng Anh của tổ chức này thường là Parent - Teacher Association (PTA), Parent - Teacher - Student Association (PTSA), Parent - Teacher Organization (PTO) và Parent - Teacher Community Association (PTCA). Sự mệnh của tổ chức này là biến tiềm năng của mọi trẻ em thành hiện thực bằng cách thu hút và trao quyền cho các gia đình và cộng đồng để vận động cho tất cả trẻ em. Các giá trị được xác định là: sự hợp tác, sự đa dạng, sự tôn trọng và trách nhiệm [5]. Về cơ cấu tổ chức bao gồm một chủ tịch hội, các phó chủ tịch hội, trưởng ban về tài chính, nhân sự, dự án, thư ký, kế toán, và các thành viên khác. Một số nước tổ chức này có sự liên kết vùng miền và hỗ trợ trực tiếp cho hội cha mẹ học sinh của từng trường hoạt động. Tổ chức Hội cha mẹ cấp quốc gia là cao nhất sẽ điều hành và hỗ trợ sự hoạt động của các hội cha mẹ cấp bang, cấp trường. Một số nước tổ chức này có tạp chí của

Hội cha mẹ học sinh, có website riêng, có lịch sử phát triển lâu đời như Hội cha mẹ học sinh của Mỹ, của Anh.

2.2. Vài nét khái quát về đặc điểm Ban đại diện cha mẹ học sinh của các trường tiểu học tại huyện Cần Giờ thành phố Hồ Chí Minh

Cần Giờ là một huyện ngoại thành nằm ở phía Đông - Nam của Thành phố Hồ Chí Minh có diện tích là 70.445,3 ha và dân số là 70.107 người. Huyện có hơn 20km đường bờ biển với nhiều con sông lớn chảy qua tạo thành một khu vực địa lý rất đặc trưng nổi bật: huyện đảo với hệ sinh thái biển, sông ngòi, rừng ngập mặn tự nhiên đã có chính sách bảo tồn và gìn giữ từ lâu. Về hành chính, huyện có 1 thị trấn là thị trấn Cần Thạnh và 6 xã là An Thới đông, Bình Khánh, Long Hoà, Lý Nhơn, Tam Thôn Hiệp, Thạnh An. Về giáo dục, theo số liệu của Chi cục Thống kê Thành phố Hồ Chí Minh năm 2018, toàn huyện có 12 trường mầm non và 27 trường phổ thông trong đó có 16 trường tiểu học công lập, hiện không có trường tiểu học tư thục nào. Số lớp của bậc tiểu học ở Cần Giờ là 212 lớp, số học sinh là 6.138 em, số giáo viên là 312 người [2]. Như vậy, với công thức $(1+n)$, trong đó 1 là ban đại diện cha mẹ học sinh cấp trường, n là số ban đại diện cha mẹ học sinh cấp lớp (cũng là số lớp ở mỗi trường) ta tính được số lượng ban đại diện cha mẹ học sinh ở mỗi trường và từ đó có thể tính được tổng ban đại diện cha mẹ học sinh của tất cả 16 trường tiểu học huyện Cần Giờ như sau:

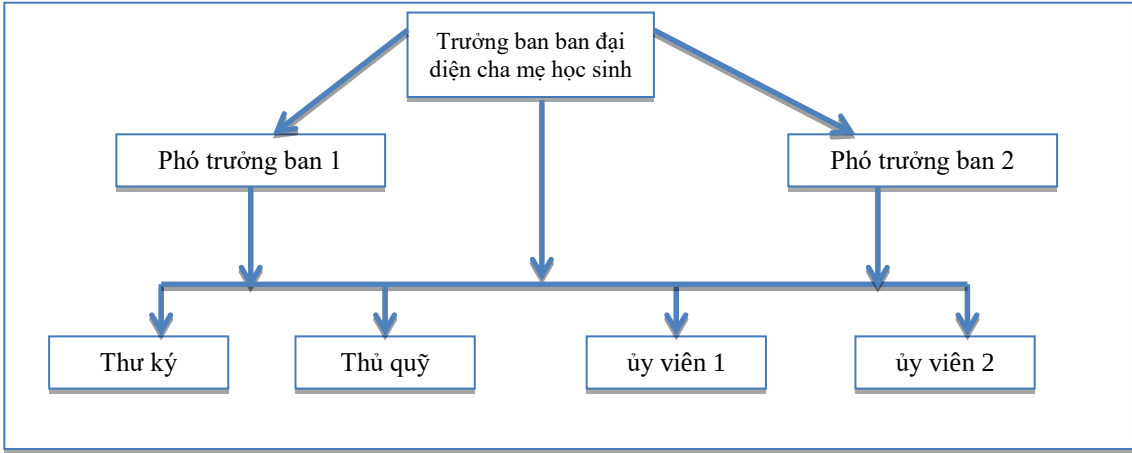
Tổng ban đại diện cha mẹ học sinh = $16 + 212 = 228$, trong đó có 16 ban đại diện cha mẹ học sinh cấp trường (mỗi trường có một ban đại diện cha mẹ học sinh) và có 212 ban đại diện cha mẹ học sinh cấp lớp (tổng ban đại diện cha mẹ học sinh cấp lớp của 16 trường). Về lịch sử hình thành, cách thành lập của ban đại diện cha mẹ học sinh ở các trường tiểu học huyện Cần Giờ cũng có nhiều nét tương đồng nhau và tương đồng với ban đại diện cha mẹ học sinh các vùng miền khác. Đó là đều thành lập theo

Điều lệ Hội cha mẹ học sinh năm 1980 (hết hiệu lực 1992), Điều lệ Hội cha mẹ học sinh năm 1992 (hết hiệu lực 2008) với tên gọi Hội cha mẹ học sinh, sau đó đổi thành tên Ban đại diện cha mẹ học sinh theo Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh năm 2008 (hết hiệu lực), Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh năm 2011 (còn hiệu lực). Tuy nhiên do các trường thành lập vào những thời điểm khác nhau, cho nên kết quả khảo sát cho thấy năm thành lập Hội cha mẹ học sinh, ban đại diện cha mẹ học sinh của một số trường muộn hơn, nhưng hầu hết là đều được thành lập đúng năm Điều lệ được ban hành. Ví dụ như Trường Tiểu học Long Thạnh được thành lập 1995, do đó Hội cha mẹ học sinh của trường cũng được thành lập từ năm 1995 và đến năm 2008 thì đổi tên thành ban đại diện cha mẹ học sinh và tiếp tục duy trì cho đến hiện nay. Cách thức thành lập là hiệu trưởng nhà trường, giáo viên chủ nhiệm cùng với phụ huynh tổ chức một hội nghị lớn từ đầu năm học, tiến hành bầu cử để lựa chọn những cha mẹ của học sinh nhiệt tình, hiểu biết, có trách nhiệm, uy tín, có thời gian vào các vị trí Chủ tịch Hội, phó chủ tịch Hội, chi hội trưởng, thư ký, thủ quỹ và các ủy viên. Nay theo điều lệ mới được gọi là trưởng ban, phó ban, thư ký, thủ quỹ, các ủy viên khác. Về cấu trúc của ban đại diện cha mẹ học sinh là dạng cấu trúc đơn

giản với các chức danh nêu trên, người đứng đầu tổ chức chỉ đạo, điều hành trực tiếp các công việc. Sau đây là sơ đồ biểu thị cấu trúc đơn giản của ban đại diện cha mẹ học sinh cấp trường.

2.3. Nhiệm vụ tham gia phát triển giáo dục của Ban đại diện cha mẹ học sinh theo quy định của pháp luật Việt Nam

Những quy định của pháp luật đối với tổ chức Ban đại diện cha mẹ học sinh về vấn đề tham gia vào giáo dục được thể hiện rõ trong điều 96 Luật Giáo dục Việt Nam 2005 và điều 92 Luật Giáo dục Việt Nam 2019, điều 44 Điều lệ trường tiểu học và điều 5, điều 6 của Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh. Trong điều 96, Luật Giáo dục Việt Nam 2005, xác định nhiệm vụ của ban đại diện cha mẹ học sinh là phối hợp với nhà trường để giáo dục học sinh thì nay trong Luật Giáo dục năm 2019 điều 92 tiếp tục xác định nhiệm vụ đó đồng thời bổ sung thêm nhiệm vụ mới cho tổ chức này: Ban đại diện cha mẹ học sinh, trẻ mầm non được tổ chức trong mỗi năm học ở giáo dục phổ thông và giáo dục mầm non, do cha mẹ hoặc người giám hộ học sinh, trẻ mầm non từng lớp, từng trường cử ra để phối hợp với nhà trường trong việc chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục học sinh, trẻ mầm non và hoạt động theo quy định của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo [3]

Hình 1. Cơ cấu ban đại diện cha mẹ học sinh Việt Nam

Như vậy khi tham gia vào sự nghiệp giáo dục, ban đại diện cha mẹ học sinh không chỉ là tham gia các hoạt động giáo dục mà còn tham gia vào vấn đề chăm sóc, nuôi dưỡng học sinh và trẻ mầm non. Điều này nhằm tạo điều kiện để ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia tích cực hơn và toàn diện hơn trong sự nghiệp giáo dục và hoàn toàn phù hợp với mục tiêu giáo dục toàn diện, với chương trình giáo dục mới, phát triển học sinh tất cả các mặt về thể lực, trí tuệ, kỹ năng sống, đạo đức, phẩm chất.

Trong điều 4 và 6 của Điều lệ ban đại diện cha mẹ học sinh năm 2011 cũng xác định rõ nhiệm vụ của tổ chức là tham gia vào giáo dục học sinh. Đối với ban đại diện cha mẹ học sinh cấp lớp, nhiệm vụ đó được thể hiện trong điều 4 với 3 nhiệm vụ như sau: 1) Phối hợp với giáo viên chủ nhiệm lớp và các giáo viên bộ môn tổ chức các hoạt động giáo dục học sinh; 2) Phối hợp với giáo viên chủ nhiệm lớp chuẩn bị nội dung của các cuộc họp cha mẹ học sinh trong năm học; 3) Tham gia giáo dục đạo đức cho học sinh; bồi dưỡng, khuyến khích học sinh giỏi, giúp đỡ học sinh yếu kém, vận động học sinh đã bỏ học trở lại tiếp tục học tập; giúp đỡ học sinh nghèo, học sinh khuyết tật và học sinh có hoàn cảnh khó khăn khác [1].

Đối với ban đại diện cha mẹ học sinh cấp trường, nhiệm vụ đó được thể hiện trong điều 6 với 4 nhiệm vụ như sau: 1) Phối hợp với Hiệu trưởng tổ chức thực hiện nhiệm vụ năm học và các hoạt động giáo dục theo nội dung được thống nhất tại cuộc họp đầu năm học của Ban đại diện cha mẹ học sinh trường; 2) Phối hợp với Hiệu trưởng hướng dẫn, tuyên truyền, phổ biến pháp luật, chủ trương chính sách về giáo dục đối với cha mẹ học sinh nhằm nâng cao trách nhiệm chăm sóc, bảo vệ, giáo dục học sinh; 3) Phối hợp với Hiệu trưởng tổ chức giáo dục học sinh hạnh kiểm yếu tiếp tục rèn luyện trong dịp nghỉ hè ở địa phương; 4) Phối hợp với Hiệu trưởng giáo dục đạo đức cho học sinh; bồi dưỡng, khuyến khích học sinh giỏi, giúp đỡ

học sinh yếu kém; giúp đỡ học sinh nghèo, học sinh khuyết tật và học sinh có hoàn cảnh khó khăn khác; vận động học sinh đã bỏ học trở lại tiếp tục đi học; 5) Hướng dẫn về công tác tổ chức và hoạt động cho các Ban đại diện cha mẹ học sinh lớp [1].

Xác định đúng nhiệm vụ mà pháp luật quy định cho tổ chức là cần thiết và nên thực hiện vào đầu mỗi năm học và mỗi khi có sự thay đổi về chính sách, đường lối pháp luật có liên quan đến ban đại diện cha mẹ học sinh. Nếu không xác định đúng được nhiệm vụ mà pháp luật quy định, các ban đại diện cha mẹ học sinh có thể không thực hiện đúng vai trò chức trách của mình, hoặc bỏ sót nhiệm vụ, hoặc làm sai chức năng, nhiệm vụ của tổ chức. Trong thực tế nhiều năm qua đã có những phản ánh của báo chí, mạng xã hội về vấn đề này. Những dư luận báo chí, xã hội đăng tải công khai các ý kiến bức xúc của cha mẹ học sinh, lên tiếng đòi bỏ ban đại diện cha mẹ học sinh ra khỏi trường học vì cho rằng nó hoạt động sai chức năng, không còn là tổ chức đại diện cha mẹ học sinh mà chỉ còn là tổ chức hoạt động như “tay sai” của hiệu trưởng để thu các khoản tiền về cho nhà trường. Các bài báo phản ánh vấn đề xác định sai nhiệm vụ, không hoàn thành sứ mệnh của ban đại diện cha mẹ học sinh có thể kể tên là: “Hội cha mẹ học sinh, họ là ai?” đăng ngày 5-2-2009 phản ánh về những tồn tại của tổ chức này khi thực hiện vai trò, chức năng, các nhiệm vụ, quyền hạn của tổ chức do các phóng viên KH&GD của Báo Tiền Phong thực hiện. Trong phóng sự này nhóm phóng viên đã đưa ra những bằng chứng, nhân chứng để chứng minh rằng ban đại diện cha mẹ học sinh đang trở thành “cánh tay nối dài” của hiệu trưởng để lạm thu, không đại diện được cho cha mẹ học sinh để bảo đảm quyền lợi cho học sinh. “Hoạt động của Hội phụ huynh học sinh - Cần nhìn nhận hợp lý” đăng trên Blog ngày 28-4-2014, đã phân tích nhiều tồn tại của ban đại diện cha mẹ học sinh, do phó giáo sư, tiến sĩ Huỳnh Văn

Son thực hiện. Có thể kể tên thêm một số bài báo khác như “ban đại diện cha mẹ học sinh lại khủng bố cha mẹ học sinh” của tác giả Hoài Nam đăng trên báo Dân trí, “Tiền trường và ban đại diện cha mẹ học sinh” của Nguyễn Cao đăng trên Báo Giáo dục Việt Nam, tác giả Đỗ Văn Nhân báo Thanh niên với bài “Vai trò ban đại diện cha mẹ học sinh ở đâu?”. Các tác giả những bài báo nói trên đã phản ánh trung thực những thái độ bức xúc của một số cha mẹ học sinh, đồng thời các tác giả bày tỏ quan niệm, ý kiến của cá nhân về ban đại diện cha mẹ học sinh và mong muốn tổ chức này hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ tham gia phát triển giáo dục như pháp luật đã quy định như trên.

2.4. Thực trạng tham gia phát triển giáo dục của ban đại diện cha mẹ học sinh các trường tiểu học ở Cần Giờ

Nghiên cứu thực trạng tham gia phát triển giáo dục của ban đại diện cha mẹ học sinh các trường tiểu học Cần Giờ, nhóm nhận thấy có nhiều hoạt động cụ thể đã được triển khai nhằm thực hiện các nhiệm vụ như đã quy định trong Luật Giáo dục, Điều lệ nhà trường và Điều lệ của tổ chức. Chúng tôi đã tập hợp lại các hoạt động mà ban đại diện cha mẹ học sinh các trường tiểu học Cần Giờ đã thực hiện đồng thời phân định thành 9 nhóm hoạt động cụ thể với các nội dung chi tiết như sau:

1. Xây dựng kế hoạch ban đại diện cha mẹ học sinh năm 2018-2019
Lập kế hoạch hoạt động, bổ sung quy chế của ban đại diện cha mẹ học sinh
Phổ biến kế hoạch đến mọi cán bộ, phụ huynh, lãnh đạo, giáo viên, đối tác
2. Vận động học sinh đi học, duy trì sĩ số
Cập nhật thông tin về ngày nhập học và về các học sinh có nguy cơ bỏ học
Tham gia chuẩn bị ngày khai trường, vận động các học sinh đi học, không bỏ học
3. Ban đại diện cha mẹ học sinh tuyên truyền đường lối và chính sách giáo dục
Nghiên cứu chính sách, đường lối giáo dục và phổ biến cho phụ huynh những thông tin cần thiết
Hướng dẫn và chia sẻ cho phụ huynh các phương pháp giáo dục con cái, vận dụng các chính sách giáo dục
4. Ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia vào các hoạt động dạy và học trên lớp
Tham gia góp ý chương trình học, lựa chọn sách, lựa chọn chương trình học
Trao học bổng, phần thưởng khi học sinh tiến bộ, học giỏi, đạt kết quả cao hơn trong học tập, thi cử
Phối hợp để giúp học sinh những bài học khó
Giúp giáo viên trang trí phòng dạy học, chuẩn bị đồ dùng, tài liệu giảng dạy
Thăm lớp, dự giờ
Góp ý để giáo viên điều chỉnh phương pháp dạy học phù hợp và hiệu quả hơn
Góp ý về cách quản lý việc giảng dạy học tập
Chia sẻ với phụ huynh cách nuôi dạy con và chuẩn bị đồ dùng trước khi đến lớp
5. Ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia vào các hoạt động ngoài giờ lên lớp
Tham gia thiết kế chương trình và lựa chọn các hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh
Tham gia đánh giá, nhận xét học sinh theo Thông tư 30/2014/TT Bộ Giáo dục - Đào tạo. Đánh giá về hành vi, thái độ khi tham gia hoạt động ngoài giờ lên lớp của học sinh
Tham gia quản lý học sinh khi đi tham quan, du lịch, lao động, hoạt động từ thiện
Chuẩn bị sân khấu, sân chơi, vườn trường, sân khấu, loa, máy chiếu, tivi, bếp, bát đĩa, các dụng cụ và phương tiện khác cho học sinh trong các hoạt động/chương trình/dự án như: Thể thao, lao động, ngày hội ẩm thực, khai giảng, tổng kết...
Hỗ trợ học sinh một số vấn đề như địa điểm, phương pháp thành lập nhóm hoặc câu lạc bộ (tiếng Anh, Toán, Khoa học), cách lựa chọn đề tài nghiên cứu
Tặng học bổng, phần thưởng các học sinh tham gia tốt các phong trào thi đua, các cuộc thi khoa học kỹ thuật, các cuộc thi violin, các cuộc thi thể thao, âm nhạc
Phát hiện những học sinh tài năng âm nhạc, hội họa, thể thao qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp
Góp ý cho trường về cách quản lý hoạt động ngoài giờ lên lớp
Chia sẻ với phụ huynh các vấn đề về hoạt động ngoài giờ lên lớp
6. Hỗ trợ học sinh nghèo, học sinh khuyết tật, học sinh tài năng

Tặng học bổng, bút, sách, vở quần áo...
Tham gia giải quyết khó khăn của từng học sinh, bảo trợ, đỡ đầu cho học sinh
7. Phối hợp với nhà trường để chăm sóc, nuôi dưỡng học sinh
Tham gia kiểm tra chất lượng bữa ăn ở trường của học sinh
Đề xuất cách nâng cao chất lượng bữa ăn ở trường
Đề xuất cách tăng chiều cao cân nặng, hạn chế béo phì
Tìm nguồn tài trợ sữa, thực phẩm hỗ trợ cho học sinh
Giúp đỡ các học sinh bị ốm đau, tai nạn đột xuất
8. Quản lý học sinh chưa tiến bộ trong thời gian hè ở địa phương
Quan sát động viên học sinh cố gắng rèn luyện hè
Tham gia đánh giá sự tiến bộ của học sinh sau khi rèn luyện
9. Xây dựng mối quan hệ giữa phụ huynh – nhà trường – cộng đồng
Tổ chức các cuộc họp phụ huynh
Hướng dẫn các thành viên cách phối hợp với trường

Dù chưa có bất cứ ban đại diện cha mẹ học sinh của trường tiểu học nào tại Cần Giờ làm bảng liệt kê, phân định thành 9 nhóm như nêu trên để điều hành các thành viên tham gia các hoạt động giáo dục nhưng hầu như mọi thành viên của ban đại diện cha mẹ học sinh, thầy cô giáo, hiệu trưởng của nhà trường đều đã, đang tham gia các hoạt động đó với những mức độ khác nhau. Có nhiều hoạt động được thực hiện đều đặn, có hiệu quả như: vận động học sinh đi học, cùng nhà trường chuẩn bị chu đáo lễ hội khai trường, tổ chức định kỳ các cuộc họp phụ huynh, trang trí lớp học, chuẩn bị đồ dùng dạy học, tặng dụng cụ dạy học, tặng học bổng, hỗ trợ học sinh nghèo, học sinh khuyết tật, học sinh tài năng, hỗ trợ giáo viên quản lý các học sinh khi đi tham quan, du lịch. Bằng chứng là trong các báo cáo tổng kết của trường, báo cáo tổng kết của ban đại diện cha mẹ học sinh mà chúng tôi thu thập được đều có các số liệu, tên tuổi cụ thể của các học sinh được giúp đỡ, tài trợ hoặc số lượng các lượt tham gia hỗ trợ của cha mẹ học sinh, nhà tài trợ với tên tuổi và địa chỉ đính kèm. Bên cạnh đó các trường cũng có những hình ảnh tư liệu hoặc video ghi nhận lại các hình ảnh, các hoạt động giáo dục mà tổ chức ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia. Xử lý số liệu thống kê sau khi thu thập ý kiến các đối tượng liên quan như hiệu trưởng, thầy cô giáo, cha mẹ học sinh và học sinh bằng bản câu hỏi khảo sát cũng cho thấy các hoạt động

giáo dục được ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia kể trên đạt mức điểm cao từ mức 3.8 đến mức 4.5 trên thang đo Likert 5 mức (1- rất ít tham gia, 2- ít tham gia, 3-trung bình, 4- tham gia nhiều, 5- tham gia rất nhiều)

Tuy nhiên ngoài các hoạt động giáo dục được kể tên trên, ban đại diện cha mẹ học sinh ít tham gia các hoạt động còn lại, đặc biệt có một số nhiệm vụ tham gia giáo dục chỉ có một số lượng nhỏ các ban đại diện cha mẹ học sinh ở một số trường thực hiện. Có thể kể tên là: hỗ trợ học sinh các vấn đề khó khăn trong học tập, ngoại khóa, tham gia góp ý về việc viết sách giáo khoa, lựa chọn sách giáo khoa cho chính con em mình, góp ý thầy cô về phương pháp dạy, về phương pháp quản lý nhà trường, tham gia trực tiếp vào các trương trình rèn luyện thể lực, kỹ năng sống cho học sinh, tham gia phối hợp với chính quyền địa phương quản lý học sinh chưa tiến bộ trong dịp hè. Xử lý số liệu thống kê sau khi thu thập ý kiến về các hoạt động giáo dục được ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia kể trên chỉ ở mức điểm từ mức 1 đến mức 3.

Tìm hiểu các lý do dẫn đến tình trạng trên, chúng tôi tìm ra bốn nguyên nhân chính. Một là do năng lực, kinh nghiệm, thời gian còn hạn chế của các cha mẹ học sinh được bầu vào ban đại diện cha mẹ học sinh trở thành người chịu trách nhiệm và điều hành tổ chức. Hai là do sự hiểu biết còn hạn chế và vấn đề tạo điều kiện để

ban đại diện cha mẹ học sinh tham gia vào sự nghiệp giáo dục của người được gọi là cố vấn, hướng dẫn của tổ chức: Hiệu trưởng, giáo viên chủ nhiệm. Ba là các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo ban đại diện cha mẹ học sinh và các bên liên quan vẫn còn rất chung chung và còn một số thuật ngữ cần được thống nhất để các bên dễ thực hiện hơn. Bốn là do đặc thù của bậc học tiểu học, đa phần các em học sinh ngoan và có kết quả giáo dục tốt, một giáo viên dạy hầu hết các môn học. Ví dụ khác về vấn đề góp ý giáo viên, lãnh đạo trường về vấn đề dạy học và phương pháp quản lý là một vấn đề không chỉ nhạy cảm mà còn phụ thuộc vào cả hai yếu tố: trình độ và hiểu biết của người góp ý-là ban đại diện cha mẹ học sinh; thái độ cầu thị, sự cởi mở và hợp tác của người được góp ý-là giáo viên và lãnh đạo trường. Nếu góp ý hợp lý, chính xác, và bên được góp ý có thái độ cầu thị, cởi mở mối quan hệ rất tốt đẹp, ngược lại thì tình trạng sẽ xấu hơn. Vì thế, nhiệm vụ dù quan trọng, cần thiết cho sự phát triển giáo dục, đem lại nhiều lợi ích cho học sinh nhưng thực chất rất khó khăn khi thực hiện nên nhiều ban đại

diện cha mẹ học sinh ở một số trường bỏ qua, chỉ thực hiện nếu có sự cố liên quan.

3. KẾT LUẬN

Để giúp tổ chức này tham gia tốt hơn vào sự nghiệp giáo dục, hoàn thành sứ mệnh thu hút các cha mẹ, tìm kiếm sự ủng hộ của cộng đồng để bảo trợ cho học sinh và trẻ em mầm non, chúng tôi đề xuất lên các cấp có thẩm quyền và các đối tượng liên quan một số vấn đề sau đây: Cần có những nghiên cứu sâu rộng về mô hình Hội cha mẹ học sinh trên thế giới, khảo sát toàn diện về mô hình ban đại diện cha mẹ học sinh hiện nay để sớm có điều chỉnh theo hướng phù hợp; cần có những văn bản quy định, hướng dẫn cụ thể về vai trò chức năng, trách nhiệm của từng thành viên liên quan đến tổ chức này; cần có những đợt tập huấn, bồi dưỡng để các thành viên điều hành ban đại diện cha mẹ học sinh có thêm kinh nghiệm, điều chỉnh phương pháp để điều hành tốt hơn tổ chức của mình; cần hỗ trợ để các ban đại diện cha mẹ học sinh kiện toàn tổ chức từ việc xác định tầm nhìn, sứ mệnh, các giá trị cốt lõi, bổ sung các nguồn lực, đến việc tạo môi trường hoạt động.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Thông tư số 55/2011/TT-BGDĐT ban hành Điều lệ ban đại diện cha mẹ học sinh*, Hà Nội.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT ban hành Điều lệ trường tiểu học*, Hà Nội.
- [3] Chi cục thống kê Thành phố Hồ Chí Minh (2018), *Niên giám thống kê*.
- [4] Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam (2019), *Luật Giáo dục*.
- [5] Esperanza Marites Velasco-marinas (2014), *The parents-teacher Association (PTA): Its contributions to the improvement of instruction in the Laboratory school of SUCs in Region I*. Unpublished doctor's dissertation, University of Northern Philippines, Vigan City.
- [6] De Guzman, C.P. (2003), *A model for the empowerment of the PTCA in Public elementary school in San Fernando Distric II*, Unpublished master's thesis, Don Mariano Marcos Memorial State University, San Fernando City, La Union.
- [7] Reynaldo R Tabyo (2011), *The parents-teacher Association (PTA) of public elementary schools in the Division of Ilocos Sur*. Unpublished doctor's dissertation, University of Northern Philippines, Vigan City.

Ngày nhận bài: 24-9-2020. Ngày biên tập xong: 27-10-2020. Duyệt đăng: 27-11-2020